

1.
5

EL TÖRTNYELVET
JUTNI AK
FUNKCIÓJA
AZÓ ÉS AZOK ALAL,
KÖZÖS ÉRTÉK
GYÖKÖK ÉS SZÓKÉSZLET.

ELŐSZÓ (1893)

RMK. I.

1465

NYILVÉ

Q. K. I.

1465.

(teljes)

74

M. N. MUZEUM KÖNYVTÁRA
II. Nyom. Növe. péld.
1909. év 62. sz.

EL TÉVELYEDETT
J U H N A K
FEL KERESÉSE A' JÓ PÁSZTOR
által,

ÉS AZ AKOLBAN VALÓ BÉHOZATTATÁSA.

Melly Tractát írt

OTROKOCSI FÖRIS FERI Z,

Illy véggel, hogy azt NAGY-SZOMBATBAN,
bizonyos *Solennitás*ban, közönséges helyen, el-mond-
gya, mind maga néhai tévelygéséből való igaz meg-té-
rélenek meg-bizonyítására, mind pedig más hasonló té-
velygőknek fel-ferkentésekre, avagy csak magok
menthetetlenségekre, ha kik tovább-is a'té
velygésben meg-átalkodnának.

Nagy-Szombatban, Nyomtatott az Academiai bötűkkel,
Hörmann János által, 1694. Esztendőben.

MELTOSAGOS

DOLNY ISTVÁN,

NOVIAI PÁSPÓK,

FÖLD-VARI APATUR, ESZTERGAMI

NAGY PRÆPOST s-CANONOK URAMNAK;

ES

MELTOSAGOS FEJEDELEM

SZECSENI GYÖRGY

ESZTERGAMI ERSEK URUNK Ó NAGYSAGA

Vicariusának, és Lelki dolgokban lévő Hely-Tar-
tójának; &c. nekem nagy tiszteletre méltó kegyes

Patronus Uramnak.

Ivel hogy Istenünk jó volta és Méltóságos Egri
Püspök Fenei György Uram ó Nagysága atyai
szereteti által, Nagy-Szombat Városában,
tiszteletes szállásra, úgy mint Országunk
közönséges Clerusának híres Collegiumá-
ban való bé szálltatásom után, Nagyságodnak hozzá-
m való szíves és igen nagy Atyai indulattal, mindgyárt tapaszta-
lalom eddig-is; ezért méltónak itéltem, hogy ez Publica
Professiomat Világ eleiben terjesztő Munkáskamat Nagysá-
god kegyes patrocíniuma alatt tennem közönségesse. Akiknek
vagyon valami értelmek az én néhai barátim közül, által lát-
battyák csak ebből-is, (mig többekre mehetek) hogy semmit ez
nagy változásban emberi okoskodásból nem cselekezzem, hanem
mindeneket Istennek kegyelmes igazgatásából. Vadnak tudom

közzé-
adni

Psal. 4. v. 7. (al. v. 8.) & Job. 34. v. 29.

Vigasztalást adtal az én szívemben. Ha ó békeséget enged, kicsoda a' ki kárboztasson?

S. Ambros. in Psal. 118. (Serm. 22.) in v. 176.

Veni Iesu, quare Servum tuum, quare lassam ovem tuam, veni Pastor,
qu Joseph. Erravit ovis tua, dum tu moraris in montibus. Dimitte
te 99. oves. r veni unam quare qua erravit. Veni sine canibus, veni sine
malis operariis, veni sine mercenario, qui per januam introire non noverit. - Veni
sine adjutore, sine nuncio, jam dudum te expecto venturum. Veni non cum virga,
sed cum charitate, Spiritusq. mansuetudine. - Ad me veni, quem luporum gravium
vexat (vexabat) incursus; ad me veni, quem ejectum de Paradiso serpentini
diu ulceris venena pertentant; quia erravi a' gregibus tuis illis superioribus. - Susci-
pe me in carne qua in Adam lapsa est. Suscipe me non ex Sara, sed ex Maria, ut
incorrupta sit Virgo, sed Virgo per gratiam, ab omni integra labe peccati.

S. Gregor. Homil. 34. in Evang.

Majus de peccatore converso, quam de stante iusto gaudium fit in Caelo; quia
Dux in praelio plus eum militem diligit, qui post fugam reversus hostem fortiter pre-
mit, quam illum qui nunquam terga praeibit, & nunquam aliquid fortiter gessit.

2.
Lib. 7.
Com-
ment.
in Is. 22.
v. 1. & in
c. 19. v.
11.
b.
1. Cor. 1.
v. 20.
col. Job.
12. v. 17
& cap. 5.
v. 12. 13
& Is. 29.
v. 14.
c.
Psal. 91.
(al. 92.)
v. 6. 7.
d.
Psal. 126
(al. 127.)
v. 1.
e.
Mich. 3.
v. 8.
f.
Isai. 50.
v. 7.

közzülök, a' kik mint hogy magokat igen bölcsfeknek tartják, én
felőlem ellenben úgy itélnek balul, mint régenten Felix Sz. Pál
felől, (Azt. 26. v. 24.) így szólván: Esztelenkedel Pál; a' fok
tudományok tégedet esztelenségre visznek. De ennékem
Istenemnek vezérléséből, ez erőss fel-tett szándékom, hogy a'
magoknak tetsző bölcsfekkel edgyütt ne bolondoskodgya, és Sim-
plicitatem Ecclesiæ, (a' mint Sz. Hieronymus a' szöll az ol-
lyanok ellen) az Ecclesiának edgyűgyűségét meg ne vesssem.
Tudom jól, hogy azoknak minden b. bölcseségek nem sok idő
múlván, meg-bolondittatik: Tudom ezt-is, hogy az Urnak c.
gondolati igen mélységefek lévén, a' lelki esztelen azokat né
véfzi észre, és a' bolond nem érti. Nyilván vagyon ez-is,
hogy d. ha az Ur nem építi a' házat, hiában munkálódtak
a' kik ezt építik. Nem építi pedig ott az Ur, a' hol igaz Isteni fe-
lelemnek, alázatosságnak és sz. szeretetnek Lelke nélkül vagyon
a' munka, mint volt Luther Márton igyekezetiben. Annak-
okáért, akár mit gondollyanak ezek én felőlem; én e. az Ur Lel-
kének erejével erős lévén, és tudván hogy illy jó ügyben sem-
mi-képpen f. meg nem szégyenülök, bátran ez munkácská-
mat Nagyságod neve alatt Világ eleiben terjesztem; kérvén
alázatosán Nagyságodat, hogy edgyűgyű kedveskedésemet ve-
gye jó neven tülem, s-másokkal-is kedveltesse: mellyel igen fel-
indít Nagyságod, hogy annál serényebb s-vidámabb elmével
mennyekek elő több és nagyobb, ezen czélra tartozó sz. munkaim-
ban. Ellyen számos esztendőig Nagyságod az Ur dicsőségére s-
a' közönséges jóra boldogul. Nagy-Szombatban; 14. Jul. 1694.

Nagyságodnak

Alázatos Szolgája a' Christusban,

Otrokocsi Fóris Ferencz.

(1)

EL T E V E L Y E D E T T J U H N A K

FEL KERESÉSE A' JO PASZTOR
által,

ES AZ AKOLBAN VALO BE HOZATTATASA;
Ama Sz. Leczke fzerént, Mely vagyon Psal. 118. (al. 119)
v. 176. seu ult.

*Erravi sicut Ovis quæ periit: quære Servum tuum, quia
mandata tua non sum oblitus.*

Magyarul így folynak az igék:

El-tévelyedtem mint az el-veszett Juh: keresd-meg e
(avagy keresd-fel) a' te Szolgádat, mert parancsolatidat el
nem felejtettem.

I.

EStennek hivatalos választotti, és meg-szenteltetett
hívei! illy példa-beszédes tanítást, Urunknak szájá-
ból származottat olvasunk Sz. Máthé Evangelistá-
nál, cap. 18. v. 12. 13. Mit álitotok? (Maga Tanítvá-
nyit szöllittyait meg Urunk,) Ha valakinek száz juha volna, és el-
tévelyednék egy azok közzül; nem hagyja-e el a' kilenczven kilenczet a'
begyeken, és el-miéggen azt keresni a' mely el-tévelyedett? és ha történik
hogy azt megtalálja; Bizony mondom néktek, hogy inkább örül azon,
hogy sem a' kilenczven kilenczen, mellyekel nem tévelyedtek. (A' kinek
tetszik, egyben vetheti ez helyyel, Luc. 15. v. 4. 5. 6. 7.) Ez elő
hozott szent leczkéből könnyen ki-tanúlhatyuk, hová czéloz-

A

zon

zon Sz. Dávid a' fel-vettigékben. Tudni-illik czéloz olly *el-tévelyedett jubra*, a' ki eddig a' kevélységnek *hegyein s. hegyei* mellett tévelygett; mind azon-által a' jó Páfztor az Ur Jesus Christus né nyugott mind addig, valámig azt fel nem kereste, és tovább-is ugyan azon *jubás* keresi, hogy az által fokban az Akolban bé hozzattassanak.

II. En annak-okaért mostan ez jeles *Solennitás*ban, ide közönséges helyre, illy nagy Méltóságok és egyéb külömb külömbféle Rendeknek tekintetieiben, mindeneknek felette a' minden titkokat tudó Isten-előtt, az élőknek és holtaknak Birája-előtt álván, illy véggel, hogy ez helynek magamra szabásával (a' mennyiben engemet illet) az egész Világon lévő minden *el-tévelyedett juhokat*, jó példammal, tudni-illik közönséges *Professiommal* (Vallás-tételemmel), és igaz *Penitentia*-tartásomnak, ez közönséges *Professio* által való meg-bizonyításával, az Istenhez való igaz meg-térést fel-ferkenefek; a' meg-átalkodott tévelygőket pedig avagy csak meg-dobbantam idővel idővel, és jövendőre az Istennek szoros ítélő szék-előt, magok menthetetlenné tegyem őket, ha ugyan vakmerő-képpen tovább-is az eddig való meg-átalkodásban, a' Keresztységnek békefességét s-edgyefességét rontó szakadásban, meg-akarnak maradni; e végre, hogy illy szent szándékomat annál rendesebben követhessem-el, igen helyesnek találtam, hogy Szent Dávid királynak el-olvasott szavait magyarázzam-meg előtte, a' Sz. Atyáknak őszve zengések szerént; azon egy úttal Sz. Máthé Evangelistát-is az *el-tévelyedett jubrál* meg-világosítván: (nem hagyván egészzen homályban Sz. Lukács irását-is az *el-vesztett jubrál*;) melyhez képest, az Ur Istent híván mindeneknek előtte segítségül, hogy ő felsége fogllye mind a' szóllót s-mind a' halatokat; a' jelen lévő szent Gyülekezetet, tudni illik ebben, mind felső, közép és alsó Rendeket, Férfiakat, Afzszonyokat, kicsinyeket és nagyokat a' Christus szerelmére kérek, hogy idvőfséges befélgetésemet hallják-meg Isteni felelemmel, s illendő figyelemetességgel.

III. Azt írja Szent *Agoston* Doctor, ez kezünk alatt lévő hofzszóló Soltárnak fő czélja felől, az-az, a' felől, a' kire leg főbbképpen és az ő

és az ő tellyesebb értelmében tartozik prophétálásképpen ez Soltár, ugyan ezen Soltárnak 4dik, 5dik, és 6dik verseire, im' e szókra: *Te parancsoltad a' te parancsolatidat igen meg-brizni. &c. Akkor meg nem szégyenülök, midőn által látom minden parancsolatidat, azt írja mondom ezekre, hogy, a. Quis est qui hoc dicit, nisi unumquodq, membrum Christi, vel potius universum Corpus Christi?* Az-az: *Kicsoda (ugy mond) a' ki ezt mondgya, hanem ha edgyül edgyig minden tagja a' Christusnak, avagy inkább a' Christusnak egész teste?* Mafutt pe-nig ugyan ezen nagy Soltárnak 74dik 75dik és következő néhány verseire, (tudni-illik a' Jod betűre,) a' holott mingyárt elől illyen igék vadnak: *A' kik téged felnek meg-látanak engem, és vigadni fognak. &c. ezekre mondom így ír: b. Dominus noster Jesus in hoc Psalmo per Prophetam tanquam sibi petivit intellectum dari a Deo, & Corpori suo, quod est Ecclesia, ad Dei mandata discenda. c. Cum ipso enim vita Corporis ejus, h. e. Populi ejus abscondita est in Deo, & ipse in eodem Corpore suo indigentiam patitur, & poscit, quod membris suis est necessarium.* Az-az: *A' mi Urunk Jesus ebben a' Soltárban a' Pro-phéta által mint magának (ugy) kért értelmét adattatni Istenül, és az ő testének, mely az Anya szent-egy ház, az Isten parancsolatának tanulására. Mert ugyan-is, ő vele edgyüt rejtetett-el Istenben az ő Testének, az az, az ő Népeinek élete, és ő azon ő maga Testében szükségét szenyved, és kívánnya a' mi az ő tagjainak szükséges.*

IV. Ezekből könnyű már által látnunk, hogy a' ki szóll az egész Soltárban, a' szóll azon Soltárnak utolsó versében-is, ugy mint a' mi Leczkénkben. Tudni-illik szóll (a' Sz. Dávid szája által) az Ur Jesus Christus; nem a' mennyiben személy szerint való edgyesüléssel Isten, és nem a' mennyiben magában minden bűn és macula nélkül való; hanem a' mennyiben az ő meg-térő igaz híveiben lakozik az ő Szent Lelke által, és minden kegyelmei által. Innét vagy on, hogy azon meg-ementett Szent *Agoston* Doctor, a' mi leczkénk előtt lévő versre leg-közelebb, tudni-illik im ez szókra: *d. Elni fog az én lelkem, és dicserni fog tégedet, ezeket mondgya: Novissime prorsus aperit se, & qua persona per totum Psalmum loquatur ostendit. Leg utólszor (ugy mond) tellyességgel ki-nyilat. hoztattya magát, és kicsoda személyly szóllot az egész Soltár által, meg-*

a Enarrat. in Psal. 118 Conc. 4. Op. T. 8.

b. Ibid. Concio. 19. c. Col. 3. 8.

d. 175.

mutattya. Tudni-illik, senki nem mondhatná igaz Vallás-tétellel, s-igaz és idvősséges *Penitentia* tartással ez kezünk-alatt lévő szókat, *Erravi sicut ovis &c. El tévelyedtem mint a' juh &c.* hanem ha a' Christus lakoznék benne, és az indítana benne bűnön való igaz bánatot, és ugyan az cselekedné, hogy az Isten parancsolatiról soha el ne felelkezne.

V. Fő czéllát értvén a' Soltárnak és leg-közelebb a' mi leczkénknek, a' szóllásoknak meg-fejtegetésére mennyünk. *Tévelyeg* akkor az Istennek választott *juha*, a' mikor kívül vagy az Istennek igaz Anyaszentegyházán, azonban a' közönséges Anyaszentegyháznak ellenségivel tartván, azt tudgya hogy szép kies helyen legeltetik, holott ha jól meg-gondolgya magát, e' Világnak veszedelmes pusztáján, s-azon pusztának szélein, (Luc. 15. v. 4.) vagy pedig a' kevélyeknek és fel-fu valkoddaknak hegyein s-hegyein, méltóságos eledelen rágódik. Hasonlítatik pedig itt a' tévelygő Lélek, az *el-veszett*, vagy *el-vesz* *juhhoz*, illy okra nézve. Mert míg tévelyeg, addig külső-képpen még nem különböztethetik a' valóban el-veszendő juhtól; a' minéműekről vagy emlékezet, Pál. 48. (al. 49.) v. 15. Es noha az illy *juh* a' minéműről a' fel-vett sz. leczkében vagy emlékezet, bolyog ugyan ideig és sok veszedelmekben forog; de el nem vesz, hanem vég-re minden bizonynyal meg-tartatik és meg-boldogittatik. Ide való Sz. *Ambrosius* ama jeles magyarázattya ezen sz. leczkére:

*Pulchrè addidit, (Psalmita,) Sicut ovis quæ perierat; NON ENIM PERIT, qui agnoscit errorem. Az-az: helyeslen tette hozzá, (a' Soltár író Prophéta,) Mint a' juh mely el-veszett volt; MERT NEM, VESZ EL, a' ki meg-isméri az el-tévelyedést. Hogy pedig legyen valamely el veszendő juh, meg-tetűzik innét. Mert vagy olyan, a' ki kérkedik vele hogy ő juha a' Christushnak; (a' mint hogy vadnak f. juhok ruhában öltözöttek, kik belől mindaz-által ragadozó Farkasok,) sőt vagy olyan is, a' kit a' Christus olly nagy jó téteményire méltóztatot volt, hogy méltán ideig a' juhok köz-zé számlálathatott a' hívektől; de min. hogy viszfá él az Isten Lelkének ajándékival, ezért ő maga szant-szándékkal el-veszti magát, és ezért az illyen, *el-veszett juh*nak mondatik; melyhez hasonlít-*

sonlítottatik a' meg-térendő vagy meg-tért *juh*; mert szintén ollyan volt Világi tévelygésiben, mint az az *el-veszett juh*, mely amaz bűnnek emberében valóban el fog veszni, mivel hogy abból lé-szen az Antichristus.

VI. Mikor *tévelyegjen* az Istennek *juha*, meg-mondánk immár eddig; lássuk tovább mire mégyen azon *juh* a' sz. leczke szerint. Az Istennek választott *juha* egykor osztán fel-serkentetik magát Istenről, hogy észre vévén maga tévelygését, kérje Istent, (mint a' sz. leczkében vagy,) hogy *kereesse-fel* őtet mint maga *Szolgáját*, és az igazságnak útiban állatván, igen kies és idvősséges helyeken legeltesse; *kereesse-fel* mondom, mind belől az ő Sz. Lelkének tanításával, mind pedig a' Rend-szerint-való Egy-házi s-Apostoli eredetű Tanítók által. Indító oka Isten előtt, ez illy *el-tévelyedett*, de immár magában szállott *juh*nak és ugyan Isten *Szolgájának*, ez a' Sz. David szavaiban: *Mert* (ugy mond) *a' te parancsolatidat el nem felejtettem.* Oh bölcs Isten! mely csudálatosnak látszik első tekintettel ez az indító ok az emberi elme előtt, hogy *el-tévelyedett juh*nak mondgya magát első szavában ez a' Lélek, még-is pedig az után ezzel dicsekedik alázatof-san, hogy *nem felejtette el* az ő felsége *parancsolatit*; és ez okkal serkenti Istent arra, hogy a' mint el-kezdette keresni, úgy tovább-is keresse, és keresse fel egész szíven minden leg kisebb tévelygésből, mint maga juhát, és Szolgáját? Dekönnyű ezt a' cfo-mót imé ez felelettel meg-óldanunk. Miglen ez illyen *juh* csak tévelygett, addig a' mennyiben tévelygett, nem-is tudta valójában és az ő velejében az Istennek parancsolatit, hanem igen csékélyen, s-külső hajában, és úgy-is a' vélek való viszfá élés által: és így, el sem felejtette azt a' mit nem tudott, vagy nem értett; de minek utánna osztán avagy csak *initialiter*, mint egy gyenge féng-képpen, kezdett Istentől fel-serkentetni, és meg-világosztatni, attól fogván immár ez a' *juh* és *Szolgája* Istennek, igen vigyazott az Istennek parancsolatira, a' szerint tudni-illik, a' mint idővel és grádicsként, mind jobban jobban kezdette érteni azokat, még ugyan a' tévelygésben, a' mikor tudni-illik már mind viszfá jöddögelve Isten vezérlése-után e' Világ-

e' Világnak *pustájából*, és kevélyen fel-emelkedett *hegyeiből*, az Akolban. Bezzeg immár attúl fogván nagy szorgalmatossággal figyelmeztet arra, (a' mint a' kegyelemnek mértéke engedte,) mit mond belől néki Isten ama' szó által, mellyet Sz. Agoſton a' *szívet illeſd*, s belől beszélgető Bölcseségnek, Thomas Kempis penig *Chriſtusnak* belső szavának nevez. s. *Quid est illud* (igy szól Sz. Agoſton) *quod interlucet mihi, & percutit cor meum sine laſione, & inhorreſco, & inardeſco: inhorreſco, in quantum diſſimilis ei ſum; inardeſco, in quantum ſimilis ei ſum*: mellyek Magyarúl így folynak: "Micsoda az (ugy mond) a' mely közben világoskodik ennékem, és megilleti az én szívemet minden meg sértődés nélkül, és meg iſzſzonyodva (belé,) és fel gerjedek; meg-iſzſzonyodom, a' menyiben nem vagyok aboz kbſonló, (tudni-illik a' belől tanító örökké való bölcsességhez az Iſten Fiához;) fel-gerjedek, a' menyiben, aboz kbſonló vagyok. Odább menvén így szól mindgyárt erről a' belső Szózatról: *Sapientia, Sapientia eſt, qua interlucet mihi, diſcutiens nubilum meum*. Az-az: A' Bölcsesség, a' bölcsesség az, (tudni-illik amaz örökké való bölcsesség, Prov. 8. v. 1- & ſequ.) a' mely közben világoskodik ennékem, el-üzvén az én homályomat. És kevéſſel alább: *Audiat te intus ſermocinantem, qui poteſt*. Halljon tégedet belől beszélgetőt, a' kitől lehet. Item, Thomas Kempis, így ír erről a' többi között: *b. Audiam quid loquatur in me Dominus Deus. Beata anima, qua Dominum in ſe loquentem audit, & de ore ejus conſolationis verbum accipit*. Meg-hallom (ugy mond) mit ſzóllyon én bennem az Ur Iſten. Bóldog a' Lélek, melly az Urat hallja magában ſzállani, és az ő ſzájából véſzi a' Vigasztalásnak ígét. Meg egy-kevéſſel odább; *Beata planē aures, qua non vocem foris ſonantem, ſed intus auſcultant veritatem docentem*. Beati oculi, qui exterioribus claſſi, interioribus autem ſunt intenti. Az-az: Bóldogok valóban a' fülek; a' mellyek nem a' kívül zengő ſzót, hanem belől halgatják a' tanító iſtaſágot. Bóldogok a' ſzemek, mellyek a' kívül valókra békázárultattak, a' belsőkre penig figyelmeztetnek. Iſmét; *Beati qui interna penetrant, & ad capiendā arcana cœleſtia, magis ac magis per quotidiana exercitia ſe ſtudent pręparare*. Az-az: Bóldogok a' kik a' belsőt látják által, és a' mennyei titkoknak meg-fogására, inkább inkább igyekeznek magokat kéſzíteni, a' minden-napi magok gyakorláſi által. Oda alább penig

g.
Auguſt.
Confeſſ.
Lib. 11.
cap. 9.
Cõf. cap.
3. ejusd.
Lib.

Lib. 3.
de Imi.
tat. Chr.
6. 1.

penig ezt-is ki-fejezi világosan, mely igen ſzéleſſen és közönſégesen ki-terjedő légyen ez az Iſteni belső ſzózat, noha azt igen kevéſen véſzik éſzre, hogy Iſtentől való légyen, és annál kevéſebbek, a' kik véle jól tudnának élni. *i. Ego, inquit Dominus, docui Prophetas ab initio, & uſq; nunc non ceſſo omnibus loqui; ſed multi ad vocem meam ſurdi ſunt & duri*. Az-az: En, ugy mond az Ur, tanítottam, a' *Prophetákat* eleitől fogván; és mind eddig-is nem ſzállom meg mindeknek ſzállani; de ſokan az én ſzómrá ſiketek és kemények. Ez illyen belső ſzókat, minek-utánna a' Dávid lelkével bíró ember éſzre véſzi Iſtentől valóknak, és Iſten parancſolatának lenni, attul fogván oſztan, ha ſzintén némelylekben tévelyeg-is, mint ember, valóban mondhattya Iſtennek az ő könyörgésében, midőn a' tovább való fel-keresésért könyörög, hogy *nem ſelejtette el az ő ſelſége parancſolatit*. Meg-ígérte penig Idvőzítőnk maga, (a' kinek Lelke által írta Sz. Dávid maga Sóltarit,) hogy az ő parancſolatit meg-tartónak önnön magát, és így következés ſzerint a' tilztaigaſágot ki-jelentené; a' melly annyit téſzen, hogy valóban fel-keresné azt a' tévelygésből, és bé-vinné maga igaz aklábari. Joh. 14. v. 21. *Qui habet mandata mea, & ſervat ea, ille eſt qui diligit me: qui autem diligit me, diligitur a Patre meo, & ego diligam eum, & manifeſtabo ei me ipſum*. Az-az: A' kinek az én parancſolatim vadtak, és meg-tartja azokat, az a' ki engem ſzeret: A' ki penig engem ſzeret, ſzeretetik az én Atyámtól, és én-is ſzeretem azt, és meg-jelentem néki magamat. (Conf. Iſa. 66. v. 2. col. 2. Pfal. 33. (al. 34.) v. 19. Apoc. 3. v. 20.) Ezért hát nem cſuda, hogy az Iſtennek belső ſzavátul ſelſerkentetett tévelygő jub, indító okúl az ő parancſolatának el nem ſelejtéſi hozza elő. Mert az cſak annyit téſzen, hogy Iſtent az ő maga tulajdon ígétire emlekeztetni, hogy az ő maga kegyelmét tovább-is koronázza-meg bővebb kegyelemmel és dicsőséggel maga Szolgájában. Hogy penig jubnak neveztetik az Iſten híve; könnyű okát által látunk, hogy edgyűgyűségekre és ſzelidſégekre nézve neveztetnek így a' hívek. Nézd Matt. 10. v. 16. Joh. 10. v. 3. 4. & ſequ.

VII. Immár laſſuk miképpen edgyeztetettyük meg a' ſz. leczkét, a' Sz. Mathé Evangeliſta irásával (következés-képpen a' Sz. Lu-

i.
Ibid.
cap. 3.

† a' Sz. Lukátséval-is†) a' tévelygő juhul, hogy Sz. Máthe irásából-is
Luc. 15. a' mileczkénk annál inkább meg-világosodgyék.
v. 4. & sequ.

VIII. Szent Hieronymus Doctor így ír a' meg-emitett Sz. Mathé
Evangelista leczkéjére, tudni-illik a' 18 dik résznek 12 dik ver-
sére: k. *Subjungit* (Dominus JESUS) *Parabolam* 99. *ovium in monti-*
k. *bus relictarum, & unius errantis; quam Pastor bonus, quia propter ni-*
sup. *miam infirmitatem ambulare non poterat, humeris suis ad reliquum Gre-*
Matt. 18. *gem reportavit.* Az-az: Alája veti (az Ur Jესus, tudni-illik a' fel-
lyebb való 10 dik és 11 dik verseknek), a' hegyeken hagyatott 99 ju-
"bokról és az egy el-tévelyedettről való példa-beszédet; mely tévelygő ju-
"hot, a' jó Pásztor, (tudni-illik a' Christus önnön maga,) mivel
"hogy az igen nagy erőtlenesség miatt nem járhatott, vállain vitte viszfáa'
több Nyájhoz. Mint hogy pedig a' 10 dik versben, (melyre va-
gyon itt tekintet Sz. Hieronymus szerint) ilyen igék vadnak:
Meg-lásátok, hogy meg ne utálljatok edgyet e' kisdedek között: mert mon-
dom néktek, hogy ezeknek Angyalai mennyekben, mindenkor láttyák az én
Atyám országát, ki mennyekben vagyon; ebből ki-teteczik, ha a' 14-
dik verset a' felsőkkel egyben vettyük, hogy az el-tévelyedet juh
Sz. Máthénál, (és következés szerint a' Dávid Prophétálásában)
fzéken meg edgyez azzal, a' mellyet Urunk EGYNEK mondott
vala a' Kisdedek között; mellyet mafutt a' leg-kissebbek között Egy-
nek, (Matt. 25. v. 40. 45.) és mafutt kissebbnek (a' Görög és a'
Vulgata szerint, Matth. 11. v. 11.) nevez ő felsége. Conf. Isa. 60.
v. 22.

IX. Odább menvén Sz. Hieronymus ezt mondgya: *Alii verò,*
nonaginta novem ovibus, JUSTORUM putant numerum intelligi,
& *UNA oviculá, PECCATORUM; secundum quod in alio loco dixerat,*

1. *Non veni justos vocare, sed peccatores.* Az-az: Némellyek a' kilencz-
Matt. 9. *ven kilencz juhokon, vélük, hogy az IGAZAKNAK,* (tudni-illik az
v. 13. *olly igazaknak, kiket az Ur Isten minden nagy bűnben, avagy ha-*
lalos bűnben való eséftől (ha magok ön kinnyén a' kegyelem-
mel viszfáa nem élnek) meg óltalmaz életeknek minden napjai-
ban, avagy csak osztan egyfzeri meg-térések után) és az EGY
"juhokán a' BŰNÖSÖKNEK száma értetik: melly szerint mas helyen
mondotta volt, (Urunk;) *Nem jöttem az igazakat hívni, hanem a' bűnö-*
söket.

söket. Utánna veti: *Non enim opus habent sani Medico, sed hi, qui se*
malè habent. Az-az: Mert (ugy mond) nints szükség az egészsége-
"seknek a' Medicusra, (Orvosra,) hanem azoknak a' kik rossz szél vad-
"nak. Ugyan ott mingyárt egyben veti Sz. Hieronymus ez példát
a' tíz garassal m. és a' a' tékozló fival. Szent Agoston Doctor pedig
úgy magyarázza edgyütt a' ez helyet, hogy nyilván meg-tel-
sék az ő szavaiból, hogy a' 99. juhokon, a' magoknak tetcző Si-
dókat ércse; a' kik tudni-illik mivel hogy minden czégeres vét-
kektől magokat meg-tartóztatták, úgy hogy semmi-némű em-
beri itélettől meg nem ítéltethetnének, kevélykedtenek, és el-
hitték volt magokat az ő külső igazságokban; ezért ír felőlők
igya a' meg-emitett Sz. Doctor: P. *Superbiebant Judai, extollebant se,*
aliè sapiebant, justos se putabant, & Dominum colligentem peccatores in-
super t accusabant. Qui ergo superbiebant, & alta sapiebant, relièti sunt
in montibus; ad nonaginta novem pertinent. Quid est relièti sunt in mon-
tibus? Relièti sunt in timore terreno. Az-az: Kevélykednek vala a' Sidók,
magasztallják vala magokat, (avagy nagyot állítanak vala magokról,) sen-
"nyen bűlcsekednek vala, igazaknak vélük vala magokat lenni, és azonban az-
"Urat, a' bűnösöknek egyben szedőjét, (tudni-illik az Ur Jესus Christust)
"vádolják vala. A' kik annak-okaért kevélykedtenek, el-hagyattattanak a'
hegyeken; és azok a' kilenczven kilenczhez tartoznak, Mit téssen, a' he-
"gyeken hagyattattanak? Tudni-illik a' földi dagadásban, (az-az, a' föl-
"di kevélységben, vagy a' földi kevély Gyülekezetekben, és
Társaságokban) hagyattattanak. Odább méggyen osztan s-ezt írja:
Mit téssen, hogy a' kilenczven kilenczre tartoznak? Meg-felel, s-ezt
mondgya: *In sinistra sunt, non in dextera. Nonaginta enim & novem*
in sinistra numerantur. Az-az: Bal kéz felől vadnak nem jobb kéz felől.
"Mert (ugy mond) a' kilenczven kilenczek bal kéz felől számláltnak.
"Micfoda ennek a' csudálatos titkú fzóllásnak értelme? Ez; hogy
rend szerint a' számlálás, egytől fogván, mindenkor a' Nap nyu-
gati kerefsztyéneknél (a' hová vagyon itt derék czélozás,) bal
kéz felől kezdetik; a' mint avagy csak az értelmes és meg-tapafz-
talt dolgokkal bíró könyv nyomtatóknak, vagy pénzt egy-más
után rakogatva olvasóknak, példajokból meg-teteczik. A' ren-
des Könyv-nyomtató (fzólván nem a' Sidókról, sem nem a' Si-
dó köny-

m.
Luc. 15.
v. 8.
n.
Ibid. v.
12. &
sequ.
o.
Serm. 9.
de Verb.
Apost.
Tom. 10.
Ed. Bal.
An. 1569
col. 292.
P.
Luc. cit.

†
Al. recu-
sabnta.

dó könyvekről, vagy hasonlóról,) mindenkor bal kéz felől, (tudni-illik a' bal kézzel által ellenben) kezd el a' leveleknek *faciesit*, (színeit) avagy részeit számlálni; és így szükséges-képpen a' 99 dik, bal kéz felől fog esni. Ha egész levelenként számlálatnának-is a' könyvnek levelei, mint a' régieknél; úgy-is minden bizonnyal a' 99 dik szám bal kéz felől esik. (Mellyet megtapasztalhatcz, ha két kezeid közzé vész az egész *foliumot*; bal kezéd mellet léfzen a' 99 dik, jobb kezéd után pedig a' 100 dik.) Hasonló-képpen ha kipénztrakogat elébb elébb egy-más után, (mint némelly *Németek*, de kivált-képpdn a' *Belgák* szokták a' pénzt számlálni) úgy-is szükséges-képpen a' 99 dik bal kéz felől esik a' századikhoz képest, ha a' Nap-nyugati és Elzáki Keresztyéni szokás szerint bal kézzől job kézre megyünk a' számlálásban. Esigy el-kezdvén az edgyen (bal kéztől) a' számlálást, minden piratlan (avagy feletlen) szám, bal felől esik, és a' páros jobb felől. Mellyet mind-azon-által ez titokban (Sz. *Agoston* szavainak alkalmatosságával) jól meg-éricsünk. Mert lehet elsőben valaki igen bal kéz felől, míg tudni-illik e' Világnak pusztáján járván, igen tévelyeg, avagy vétkezik: de minek-utánna egész szíven minden bűneit és tévelygését el-hadgya, és egész szíven magát cizra szívből Istennek szenteli; akkor már a' bal részről, jobb felé vagy helyhezette az Ur Jesus Christust; a' mint ki mutattatik ciztan világosan az utolsó napon.

X. Ertyők már, a' mennyire a' kegyelem segített, micsoda titok legyen a' 99 dik számban el-rejtve. A' dolgot magát a' mi illeti. Ez eddig elő hozott két jeles Doctoroknak tanításokból, és azoknak egyben vetéséből, könnyen által lathattuk, hogy a' 99. el-hagyatott *juh-kon*, két rend béli igazak értetnek. Rézf szerint azok, a' kik kívül vándorolván az egységet meg tartó Anya-szent-egyházon, tetezenek magoknak igazaknak vagy meg-igazultaknak lenni, ezért, hogy lelkek isméreti Istennek bűncs de igaz ítéletiből el-alutt, hogy életek, Vallások és *Ecclesiák* iránt, ne vádollya őket semmi igazságtalansággal: vagy ha mikor mivel vádollya, hamar el-nyomják annak vádolását magokban. Rézf szerint azok, a' kik ugyan valóságos meg-igazí-

tóke-

tó kegyelemmel ajándékoztattanak meg Istentől, mint a' kik ben vadnak az egységet meg-tartó igaz Anya-szent-egyházban, és másokhoz képest fegyhetetlen életet élnek; de mivel hogy az ilyenek közzől is sokan viszszá élnek a' nálók lévő kegyelemmel, a' mikor nem bűcsüllik azt meg illendő-képpen, és nem nevelik nagyobb a' mennyire lehetne; azért Isten-is idővel a' magáét meg-vonnya tőlök, és az következik, hogy viszont nagy bűnben avagy nagy bűnökben eszenek, és halálos vészdelmekben forogjanak. Ez ilyen roszra változó igazról vagy on emlekezet, Ezech. 18. v. 24. & 33. v. 13. 18. Az el-tévelyedett, de felkerekettett *juh-on* pedig, meg-hallánk Sz. *Hieronymus* szavaiból, hogy a' *bűnösök*, tudni-illik a' meg-térő és igazán *penitentia* tartó bűnösök értetnek; a' mint Sz. *Agoston* Doctor 9. világossában ki-fejezi ezt az el-veszett *juh-nak* magyarázatyában. A' hol pedig értetnek a' bűnösök, ott értetnek közönségelen a' tudományban vagy hitben el tévelyedettek-is. Hogy egynek nevezetik a' *juh*; oka ez. Mert fel-tétetik minden bizonnyal e' szövegsban, hogy valami egy nevezetes személy legyen, a' mikor Isten nagy jót akar közleni maga Anya-szent-egyházával, a' mellyen kezdődgyék, sok ahoz hasonló bűnösöknek s-tévelygőknek következő meg-térése: mint Sz. Péternek igaz *penitentia* tartását, követte ciztan sok Sidóknak meg-térése; és Sz. Pálnak meg-térését; (melly ide valóban jeles példa) követte sokaknak, mind Sidóknak, mind Pogányoknak, meg-térése; a' mint maga-is ez tekintetben mondgya magát, a' *bűnösök* közzől *elsőnek*, 1. Tim. 1. v. 15.

XI. De itt egy kételkedést mozdíthatna valamely értelmes ember. Ezt tudni-illik: Hogy hogy edgyeztethessük meg Sz. *Bernárd* Doctornak magyarázatyát a' fellyebb való magyarázattal az el-tévelyedett *juh-ról*; holott Sz. *Bernárd* nem clák részét az emberi Nemzetnek, hanem ugyan az *emberi Nemzetet* érti az egy el-tévelyedett *juh-on*. Mert az ő szavai a' századik és tévelygő *juh-ról* imé ezek: *Qua est ovis centesima qua erravit, & in Psalmo loquitur, Erravi sicut ovis qua perii*? Az-az: Mellyik (avagy kicsoda) a' századik *juh*, melly tévelygett, és a' melly a' Soltárban mondgya,

B 2

Tévely-

9.
Oper.
Tem. 4.
Quaest.
Evang.
Lib. 2.
c. 32.

r.
Serm. 2.
de Ad-
vent. Dó.

Tévelygettem mint a juh, melly el-veszett? Meg-felel: *Ultiq; genus humanum, quod benignissimus Pastor quarit, aliis sanè 99. ovibus in montibus derelictis.* Az-az: Bizonyára az EMBERI NEMZET, mellyet az "igen kegyes Pásztor (tudni-illik az Ur Jესus Christus) keres, a több "99. juhokat ugyan el-hagyván a hegyeken; ezt mondom, hogy hogy edgyeztethesük-meg a' fellyebb elő hozott magyarázattal. Felelet; igen könnyen. Mert nem mondgya Sz. Bernárd Doctör meghatározással, *Totum genus humanum*, az egész emberi Nemzetet; hanem csak *indeterminatè*, meg-határozatlanúl, *Genus humanum*; az Emberi Nemzetet. Tudni-illik két rend béli az egy Atyától és egy Anyától való emberi Nemzet; úgy mint: vagy a' gödölýék-ből, vagy pedig amaz lelki juhokból álló. A' mint amazok bal kéz felől, úgy ezek (a' mint tudgyuk) jobb kéz felől lésznek ama nagy Napon, mellyet Sz. Agoston Doctör *leg utólsóbb időnek* nevez, Sz. Péter Apostol tanítása után; (a' mint hogy a' Prophéták-is száma nélkül a' Napot " alkalmas nagy időért vészik,) maga pedig Idvőztő Urunk *Napoknak* in plurali, Luc. 17. v. 26. és a' harmadik égben tanult. Apostola' Sz. Pál *időknek* mondgya, 1. Tim. 6. v. 15. A' mi az első rend-béli részét nézi az emberi Nemzetnek; arról itt nem szól Sz. Bernárd Doctör; Az-az; nem a' gödölýékről, a' kik az ő vakmerő meg-keményyedésekre nézve, *post oblatam ipsis sapiens gratiam celestem, sed ab iis contemptam*, a' menyeyei kegyelemnek nekik sokszori ajánlása, de túlők meg-vette-tése után, meg-testesült őrdögök lésznek inkább el végre, (a' mint az ilyenekről ír Sz. Gergely Doctör,) hogy sem mint tiszta és puszta emberek; hanem szól azokról, a' kik igaz juhai a' Christusnak, és a' kik valóban emberek, (nem puhák, nem lágyak, nem alkalmatlanok a' lelkiekben,) a' mint Magyarúl szoktunk szólni a' derék személly felől, mind férfi s-mind aszszonyi-állat felől: *Ember ez*; az-az: Igen jelesen viseli magát, és igen alkalmatos derék munkáknak végben vitelére. Így Sz. Bernárd Doctör-is, a' valóban jeles lelki embereket érti, midőn a' világra hozott tévelygő juhok az emberi Nemzetről magyarázza. Erti továbbá a' tiszta emberi Nemzetet, mint vala Adam az első teremtetben; a' kinek tellyességgel semmi közö nincs a' Sátánnal.

XII. A'

XII. A' mi illeti ennek titkos és igen bölcs okát, hogy Idvőztő Urunktól, nem 200, nem 300, sem nem 1000. vagy több; sem nem kevesebb juhok neveztetnek, hanem százak, és a' száz is csak két-felé osztatik, úgy mint, kilenczven kilenczre, és századikra; mostani időm nem engedi, hogy olly nagy titkot megmagyarázzak. Mind-azon-által múlóvan jelentem, hogy a' derék elme, ex Job. 33. v. 23. Eccl. (Sal.) 7. v. 29. (al. 28.) & Psál. 104. (juxt. Vulg.) v. 8. & Deut. 7. v. 9. Item Zach. 8. v. 23. Luc. 15. v. 8. Matt. 25. v. 1. Coll. Dan. 7. v. 10. ezekből mondom a' derék elme munkával és idővel a' meg-említett titokra, nem kicsiny világosságot fog vehetni maganak. De ha szintén ennek meg-fejtése most el-mulik-is, nem káros a' mi idvőségünkre. Mászszorra kell imé ezt-is halasztanom, (Isten bennünket meg-tartván,) Mitől vagyom hogy Sz. Hieronymus, Sz. Agoston és többek, ezeket a' juhokat az emberekről magyarázzák; ama jeles és Isteni elméjű Doctör pedig, úgy mint Sz. Gergely Papa, az egy el-tévelyedett juhon ugyan, Sz. Bernárddal igen meg-edgyezvén, az Adámban el-veszett emberi Nemzetet érti; de bezzeg a' pusztaban el-hagyatott kilenczven kilencz juhokat, az *Egekben hagyatott* Sz. Angyalokról vész; mint hogy meg-is kell állani (bizonyos értelemben) az Anya-szent-egyház Fejének illy jeles magyarázatjának? ezt-is mondom, az időnek rövidsége miatt továbbra halasztom; és most akarom csak olly formában jelenteni, mint a' jeles Mathematicusok szoktanak néha *problema* kat *sine data solutione* fel-tenni, hogy így másokat is az olly mélységes dolgoknak vizsgálására annál inkább fel-ferkencsenek, és ha vélek egy *Spiritus* sal bíró *docilis* emberre akadnak, magokat-is annál inkább segítsék.

XIII. Immár mind ezekből meg-tanúlhattuk és meg-tarthatjuk, mint valami velejét az eddig való tanításnak; hogy, *Valaki nagy példa lévén mások előtt, tudományában vagy életében, vagy mind ketőben, a' Christus aklán kívül tévelygett avagy tévelyeg, kálómben meg nem boldogittatik Istenül, hanem ha Isten előtt s-az egész Világ-előtt meg vallgatizta és egész szívből, hogy ő ennek előtté tévelygett, és kívánnya az Ur Jესus Christustól, hogy tovább is egészszem keresse fel magának*

B 3

dier,

*.
Greg. M.
Hom. 34
in Evang.

f.
Matt. 25.
v. 23.

s.
Lib. 20.
de Civ.
dei cap.

1.
s. Pet. 1.
v. 5.

u.
Isa. 2. v.
12. &
cap. 13.

Jerem.
50. v. 27.

21. Ezech. 7.
v. 10. 12.

Zach. 11.
v. 3. 4. 6.
&c.

v.
Expos.
Moral.
in Job.
Lib. 9.
cap. 21.

őtet, mint őszent parancsolatra vigyázó bűvét. Világossan ki-jűn ez a' sz. leczkéből és annak magyarázattyából. Imé a' Sz. Dávid mint mások előtpélda, prophétálás-képpen, minden el-tévelyedett, de meg-térendő és meg-bóldogittatandó *jubnak* képében, vallást téfzen Isten előtt az el-tévelyedésről; ugy pedig hogy irásában imé előnkben, és következés szerint ez egész világ eleiben terjesztette legyen, maga vallás tételét. Ezen-képpen cselekedett a' Sz. Pál Apostol, 1. Tim. 1. 13. Használó-képpen Sz. Agoston Doctor-is; mint tudgyuk az ő *Confessio*ibul, az az: Vallástételiből.

XIV. Hogy immár mennyek (kegyes Isten-felő halgatók!) *ad rei meritum*, a' dolognak erejére, és a' kiváltképpen való alkalmaztatáfra, ez igen jeles, és mind Isten s-mind Angyalok, mind pedig a' jó emberek előtt kedves *Solennitáshoz* képest. Jó eleve erre intelek benneteket, hogy y. az *Urnak öröme legyen* itt a' ti *erősségetek*, és köny-hullatásitok-is ki-beszélhetetlen lelki örömmel legyenek elegyítve; hogy valóban meg-bizonyítsátok, hogy a' mint az Isten Angyalinak az égben, ugy ti néktek-is, ez, fényes eget reprezentáló *Ecclesiában*, igen nagy örömetek vagyon egy fel-kereftetett és az akolban a' jó Pasztortól bé-hozattatott *penitentia* tartó juhon; és nagyobb legyen pedig, mint 99. igazakon.

XV. A' mint mászför Sz. Pál, vagy Sz. Agoston Doctor magára alkalmaztathatta ez kezünk alatt lévő Sz. Leczkét; ugy én is ez alkalmazottsággal valóban magamra alkalmaztathatom, hogy én el-tévelyedtem volt, mint az el-veszett juh; de az Ur fel-kereftett mint maga szolgáját, (a' mint alkalmasint tudgyák dolga-imata' kegyes halgatók,) és naponként ez ő munkáját mind jobban jobban el-vegezi. Te tudod oh áldott Ur Jesus Christus! én fő Papom, én Királyom, én edgyetlen egy Meg-váltom! Tudod oh Sz. Háromság egy örökké való igaz Isten! tudgyák a' te jelensédből a' Sz. Angyalok, és a' meg-bóldogult Szentek, (mint a' kik igen *örülnek* az illy meg-térő bűnösön,) melly egész, és melly tiszta szívűl téfzek vallást te előtted, s-e' Világ előtt, és leg közelebb a' te *Catholica* Anya-szent-egyházadat ennékem

y.
2. Esdr.
cap. 8. 13.
10.

z.
Luc. 15.
7.

nékem itt mostan *representáló* szent Gyülekezet előtt, erről hogy én bizonytal tévelygettem ennek-előtte, ama' magok tisztaságával, az az, magok (hogy már) *reformáltatott* állapottyával dicsekedőknek kevély *hegyein*, és azon hegyeknek puszta völgyein; noha magam, akkor-is Istenemnek hozzám való titkos szeretéből, avagy csak azokhoz képest, kik között laktam, kevélység nélkül való voltam, és *absq. ulla malitia destinata, & conscientiam vellicante*, minden szánt szándékból való és a' lelki ifmérést mardosó gonofság nélkül, csupán csak *ex simplicitate cordis*, a' szívnek egyűgyűségéből, és a' derék dologra nézve tudatlanságból tévelygettem, (mint az Apostol-is maga felől a' vallást téfzen,) és tudatlanságból vétkeztem az én igaz lelki Anyám ellen a' Romai *Catholica* Anya-szent-egyház ellen, és ennek Elöl járói ellen; de ha tudatlanságból-is, ugyan csak rútul tévelygettem; ugy hogy nem vólnék méltó arra, hogy engemet az én menyeci *Atyám* többé *fiának* tartana; az az, hogy ennékem a' Romai *Atyámlenne*, ő felsége édes *Atyámlenne*, ha az ő nagy irgalmasága Sz. Fiáért a' Jesus Christusért engemet erre nem méltóztatott volna; annál-is inkább ezért, hogy én ennek-előtte lelki boldonságból s-tudatlanságból, *prædicál-lással* s-irással boszszontottam s-némínmű-képpen öldöztem az Istennek igaz Anya-szent-egyházát, és azokat a' drága lelki jókat, mellyeket Isten velem közlött volt, haszontalanságra vesztegettem s-*tékozottam* el az Anya-szent-egyházak ellen-ségi között, és kényszeríttem közöttök *Disznóknak*, azaz, utálatos és rendetlen életűeknek, egy mást mocskolóknak s-mardosóknak Pasztorává s-Igazgatójává lenni; magam pedig még-azon utálatos állatokhoz hasonló embereknek eledelével sem elégedhettem meg; az az, nem tölthettem ugy meg elmémet a' közöttök való társalkodással és szorgalmas forgolódással, a' mint kívántam volna; noha ezt-is Isten nagy javamra cselekedte.

XVI. Mostan azért Istennek igaz Anya-szent-egyháza, én szerelmes és igaz Anyám, ki e' mári napon szültél engemet, Istennek kegyelmes igazgatásából; Istenemnek sokszori alázatos meg-követése után, nagy alázatosan kérlek tégedet, ennékem min-

a.
1. Tim. 1.
13.

b.
Luc. 15.
19. 22

c.
Ibid. 13.

d.
Ibid. 15.

e.
Ibid. juxta 16.

kem' minden fogyatkozásimról, úgy mint észre tért hűséges Fiadnak meg-bocsásf. Bocsásson meg a' Romai Szentséges Pápa-is a' ti törekedéstelek által. Bocsásson-meg a' Keresztényeknek igen hatalmas Monarchája, a' fel-fuvalkodott szomszéd Pogányoknak szerencsés rontója, a' mi kegyelmes Koronás Királyunk, a' Romai fényes Császár, Császári s-Királyi meg-koronáztatott Fiával s-egész fényes Udvarával edgyütt; bocsásson-meg a' jeles Méltóságú Cardinalok, Ersekek, Püspökök, és egyéb Ecclesiái Rendek, annak feletteminden Isten-felő Szerzetesek: végre, bocsásson-meg az Isten Anya-szent-egyházának minden igaz tagjai kicsinytől fogván nagyig, az én iffiúságomnak és egész el-tévelyedésimnek bolondságiról; Istent imádván érettem, hogy a' melly jót el-kezdettem ő felsége bennem, vigye véghez boldogul. Imé én-is szentül és tiszta jó lelki ísmérettel ígérem s-ajánlom magamat a' mennyei kegyelem által, hogy valamint buzgottam az előtt a' Protestánsoknak, s-leg-közelebb a' Reformatusoknak nevét viselőknék őltalmazásában; úgy ennek-utánna, fok ezerfzerte és meg mondhatatlan-képpen inkább fogok buzgani (azon fellyeb említett Istenemnek mennyei kegyelme által,) a' *Catholica* Anya-szent-egyháznak tiszta jó lelki ísmérettel, tudni-illik mind a' sz. *békeségnek*, mind pedig a' hol és mikor kívántatik a' szent *buzgásnak* és szent *ellenkezésnek* s-keménykedésnek Lelkével való őltalmazásban minden ellenségi ellen; annak-felette, minden eddig írt és világra bocsátott aprólék munkáimat, (a' mellyeket tudni-illik, néhai értetlen buzgásombul a' *Catholica* Anya-szent-egyház ellen írtam; mert vadnak némelly *Pradicatioim* közönséges lelhi haszonra való;) kész leszek az ő idejében *revideálni*, és a' *Catholica* Hit szerint azokat *corrigálni* és *conformálni*. Kész leszek továbbá, a' mennyire Istentől való erőm s-tehetségem engedi, minden munkát s-fáratságot (tudni-illik az én méltatlanságomnál lévő Isteni ajándékokhoz illendőt,) az Isten dicsőségére, az Anya-szent-egyház közönséges javára, és csak magános lelkeknek is építésére fel-vállalni, valamikor a' fele én réám biztatatik. Csak színtén, kérem én is alázatos bizodalommal az Istennek

f.
Col. 3. 15.
Heb. 12.
1. 14.
Zach. 8.
16.
8.
Ist. 4. 1.
4.
h.
Ist. 63.
1. 10.
Hos. 5.
1. 14.
col. 1.

nek Anya-szent-egyházát, es ennek Elöl-járóit, hogy engemet minden patvarkodók ellen, mint hűséges es minden családság nélkül járó fiát, úgy kedvellyen; kérema' lelki Atyákat, az Ecclesiái nagy Méltóságokat, hogy avagy csak mint valami *béres*, (de nem tulajdon-képpen való *k. béres*,) az az, valóban *Munkás* ^{1.} ember lehessek az Anya-szent-egyházban; nevezetesen az Ecclesiái békeséget, Istentől tanácsoltatott és írásban ki adott szent szándékom szerint, hadd munkálódhassam, és Istentől vett ajándékim szerint, hadd *prædikálhassam* élő nyelvel a' sz. Evangeliomot, és írásimmal-is hadd építhezzem az Istennek Anya-szent-egyházát.

XVII. Okait ide a' *Catholica Ecclesiában* való bé-jövelemnek, bőven és elgedendő-képpen elő számlálni, hofzszabb időre s-nagyobb munkára tartozik. Mostigen rövideden ezeket jelen-tem. (I) Mert Istentől intettem meg belől ama *belső szóval*, mellyről fellyebb ^{m.} emlekezém; Istentől tanittattam jó eleve hogy ide jünék; de ugyan azon jó Isten időt is adott reá, hogy meg vizsgálám jól, (tovább három elztendőni időnél,) ^{n.} ha az a' *Lélek* melly engemet az ide való jövetelre intett, sőt ugyan ősztonőzött néminémű-képpen, Istentől való-é avagy nem. Azon idő alatt erősegeket-is mutatott ő felsége, a' mellyekkel mind magamat meg-győzném azon Léleknek Istentől létele felől, a' *Catholica* Ecclesiában való bé-jövetelre, mind pedig másoknak szájokat az ő idejében bé-dughatnám. *Formája s-medalitása* a' bé-jövetelnek az Isteni belső szótuligy javaltatott; hogy ne csak magamért jünék bé, hanem másokért-is, hogy a' különb külemb féle szakadásokban és Vallásokban lévő szelidebb Keresztényeknek, s-nevezetessen az Isten valasztottinak szíveknek egyben csatolásában, s-békeségre való hozasában, én-is többekkel edgyütt munkálkodnám. (II.) Erősegeimnek summás fejei, a' mellyekkel *post internam Dei vocem*, az Istennek belső szavaután, indúltam erre, hogy ide bé jünék, ezek. (1) A' Romai Anya-szent-egyház részéről, világos lett ez előttem, (mint minapi kis munkácskamban-is ^{o.} elő-hozom,) hogy a' Sz. Írásban és a' sz. Doctorok írásiban annyiszor és annyira meg-jö-

i.
Luc. 15.
1. 19.
k.
A' miné
müül
vagy on.
Joh. 10.
1. 12. 13
1.
Mart. 10.
1. 10. col
ult. & cap
20. 1. 1. 2
2. Tim.
4. 1. 2
Prov. 2.
1. 4. 5.
m.
Parag.
VI.
n.
1. Joh. 4.
1. 1.

o.
In Apo-
loget.
Bon.
Confe.
Testim.
s. 6.

vendöltetett nagy és híres *Antichristus* még el nem jött; és így, nem kellene ennékem a' Római Szentséges Pápatúl, mint valami *Antichristus* túl irtóznóm. (2.) Ez mindgyárt magával hozta ezt, hogy az Ecclesiái régi igazgatás felől fenge képpen már az előtt el-kezdet jó értelemben meg erősödném, és annál inkább ne irtóznám a' Római Anya-szent-egyházról. (3.) Azok iránt, melyeket én nem mindgyárt foghattam-meg mire valók, és micsoda okkal hozattattanak bé a' Római Anya-szent-egyházban, meg intett Isten, hogy azok alatt nagy titkok fekszenek; melyeket alázatosan és Isteni félelemmel kell inkább tanulni ben az Ecclesiában, hogy sem mint kívül az Anya-szent-egyház tudománya és *Traditio* ellen vetekedni. Es így, *rationem fidei subdendo*, az okoskodást a' hit alá vetvén, *credidim pliciter, vera esse omnia Ecclesia Catholica dogmata de fide, etiam qua capere non possem, quomodo essent vera*; el hittem egy általlában, hogy mind igazak a' *Catholica* Anya-szent-egyháznak Hitre tartozó tudományi, a' melyeket én nem foghatnék-is meg, miképpen igazak. (4.) A' *Protestansok* részéről, világossá lett előttem, hogy akar melly szépnék láttasék lenni közöttök első tekintettel a' tudomány; de a' nálók igen híres *Reformatio* iránt úgy meg-csalatkozott, hogy *Luther* Mártonban és azokban kik őtet a' Keresztyénségnek meg-
 2. Cor. 11. 14. *osztatásában követték, a' Pokol-béli Sátán P. Világosságnak Anya-lává változtatta* volt magát, midőn a' *Reformatio* annyira pengene azoknak szájokban. Melly ki tetczik avagy csak ebből, hogy az maga, a' ki feje volt azon híres *Reformatio*nak és atya a' híres *Reformatio*oknak, tudni-illik *Luther Márton*, sohul a' hol leg inkább kellene, nem *recognoscallya*, hogy Isten indította s-hijta volna őtet azon munkára, hanem inkább ellenkezőt bizonyít maga felől, midőn így szól: 9. *Casus, non voluntate, nec studio in has turbas incidi; Deum ipsum testor. Az-az: Történetből, nem akarát szerint, sem nem szánt-szándékkal estem ezekben a' zenebonákban: Istennel magával bizonyítok. Hallod! Még nem-is méltóztattya valami szép titulusra, hanem csak a' zene-bonák közzé számlállya maga *Reformatio*ját. Kérlek! Ha Istenül volt volna illy nagy munkára hivatata *Luther* Martonnak; hogy mondhatná azt, hogy történetből, és nem akarattya szerint esett bé azokban a' zene-bonákban?*

9.
Luth.
Præf.
in sua
Oper.
Lat.
Tom. 1.

Micsoda

Micsoda lelkiifméret volna tehát én bennem-is, ha én, ki mindenekben tisztá és finum igazságot szeretek, illy zenebonáskodó emberrel, Isten és az Ecclesia ellen való *factio*ban, tudva meg-edgyeznék? Továbbá, az Istennek eleitül fogván rajtok lévő átkais azt bizonyította, hogy nem volt és nintsen Istentül arra hivatatok, hogy el-szakadgyanak a' Római Ecclesiától. Ugyan-is, meg békélhetetlenül veszekedtenek eleitül fogván egy-mással; és e' máj napig-is minden derék tudós ember, csak a' maga hírét s-nevét igyekezi közöttök elő mozdítani, úgy hogy, ki ki magának azon tudósak között, egy egy *Babel* tornyát akar építeni. A' melly nyilván meg-mutattya, hogy nincs nálók igaz Ecclesiái edgyeség; a' hol pedig ez nincs, ott igaz Ecclesia sincsen. Ide járul az életnek közöttök közönségesen regnáló rendetlensége, törvénytelsége, és szentségtelensége; mellyről fokat szólhatnék; de illy kis munkám nem engedi, hogy e' féléről illendőképpen szóljak. Voltanak hát elégséges okaim rea, hogy ide jűjjek; a' mint munkáimból idővel e' Világ bővebben megláthattya. Mindeneknek felette peniglen a' szünetlenül való belső Isteni szózat, melly a' külső erősségekkel igen meg-erősített, indított engemet erre hogy ide jűnék; mert másként semmi emberi *Disputatio* engemet erre meg nem győzött volna, sőt még inkább meg keményített volna az ellenkezésben; úgy hogy méltán és helyessen mondhatom, hogy Istentül kívált-képpen való módon indítottam, tanítottam, és vezéreltettem erre, hogy ide a' békeségnek Lelkével béjűnék.

XVIII. No annak-okáért Isten-felő halgatók, ti-is a' sz. Angyalokkal edgyütt örüllyetek, ez néhai *el-tévelyedett jubnak*, a' fő *Pásztor*nak jeles két vállain, az az, Méltóságos Egri Páspók Uram ó Nagysága, és a' JESUS Tárfaságának edgyik jeles és Tekintetes Tagja által való bé hozattatásán: örüllyetek ennek igaz meg-térésén, és Keresztyéni sz. szeretetekkel, s-az Ur dicsőségéhez való igaz buzgósággal, cselekedgyétek azt, hogy öröme ennek a' felkeresztett jubnak tellyesfedgyék bé; és a' ti lelki ferénységtek által, magais ez annál inkább fússon az Isten parancsolatinak el-követésében, s-másokat-is azon Isten parancsolatinak meg-tartására,

1.
Matt. 5.
v. 14.
f.
Ibid. v.
16.

ra, annál nagyobb lelki haszonnal serkengethessen. Egy szóval,
mint hogy ti vadtok ama' helyen építettet Varos, melly el nem rejtet-
hetik; úgy fények a' ti világosságtok az emberek előtt, hogy lássák a' ti jó
cselekedetiteket, és dicsőítsék a' ti Atyátokat, ki a' Men-
nyekben vagyon. Amen.

Quotidian. Marian. Pietat. Exerc. Cap. 6. de Sacram.
Pœnit. pag. 90. 91. 92. edit. Vien. An. 1694.

R Egressus sum amantiſſime JESU ! ſicut filius prodigus ad brachia & amplexus tuæ bo-
nitatis. Ah miſerum me! quæ nubes tam denſa affectûs (vel præjudicii) depravati,
efficere potuit, ut (in Eccleſia tua) non viderem te & amarem [puriore illo & deſecrato
amore] te Solem veritatis. Cecus fui, cum te offendi, & amavi cecitatem meam. O in-
felix tempus, in quo te [ritè] non cognovi! O miſera cecitas, in qua te (in Eccleſia tua)
non vidi! O nefanda ſurditas, in qua non audivi (nec audiendas judicavi) voces
tuas (in Eccleſiam Romano-Catholicam me invitantes; eo quòd eas tuas eſſe ignoravi.)
- Sed ò bonitas infinita! tu mihi oculos aperuiſti, ut agnoſcerem & horrerem peccata mea
omnia (omneſq; aberrationes) propter te; ut cognoscerem & amarem te ſuper omnia. Se-
rò quidem te (in tua Eccleſia) amavi Amor eterne; melius tamen eſt ſero quàm nunquam.
Faciam quod nunquam (in erroribus) feci: exhibebo me (per tuam gratiam) ex tota
anima tibi gratum. - Confirma hoc propoſitum DEUS meus! ſigillo gratiæ
tuæ. Amen.

Ex Meditation. ſub nomine S. Auguſt. c. 8.

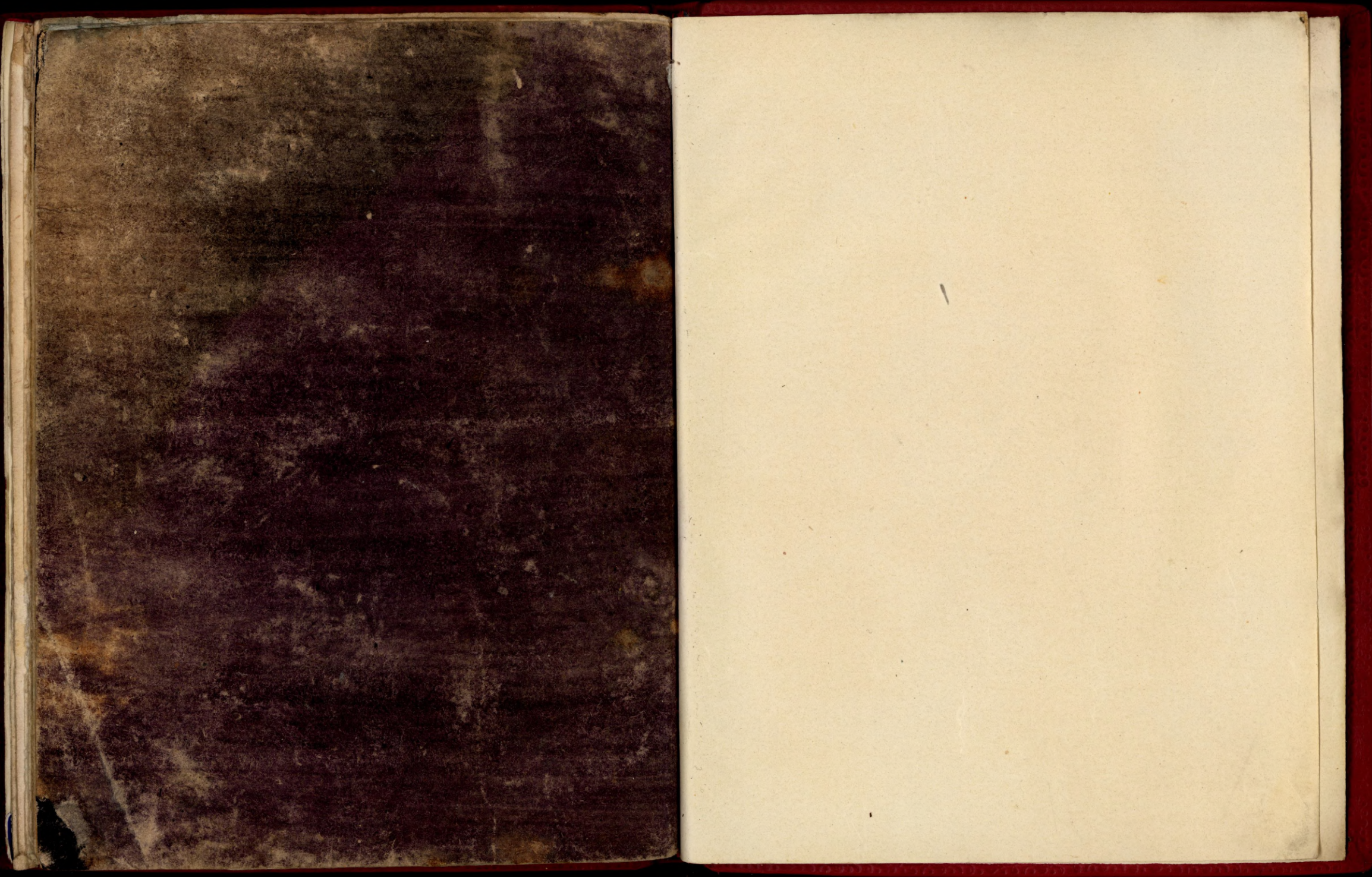
O Mnipotens DEUS, Pater Domini mei! - aſpice Factorem (Chriſtum,) & ne deſpicias
facturam. Amplectere ſerenus PASTOREM, & reſpice miſericors allatam propriis
HUMERIS OVEM. Hic eſt fideliffimus Paſtor ille, qui dudum errabundam per abrupta
montium, per præcipitia vallum, multis variisq; queſierat laboribus; quiq; jam mori-
enti, jam per longa exilia deficienti, tandem invente gaudens ſe ſuppoſuit, & miro ſibi
anniſſo charitatis annexam, de CONFLUSIONIS ABYSSO levavit. - Ecce Domine
mi Rex Deus omnipotens! ecce Paſtor bonus refert tibi, quod commiſeras ei. En Gregi
tuo Paſtor mitis reformat, quod prædo violentus abegerat. - Ecce ſpes mea, ecce tota ſidu-
cia mea. - Attende in Filio, quo propitius ſervus. Vide carnis ſacramentum, & remitte
carnis reatum. Quoties beate proli tibi patent vulnera, deliteſcant obſecro ſcelera mea.
Quoties rubet pretioſus pio de latere ſanguis, diluatur obſecro labes mea pollutionis. -
Jam lucis optime Creator, jam culpis ignoſce meis, pro dilecti Filii tui
laboribus immenſis. Amen.

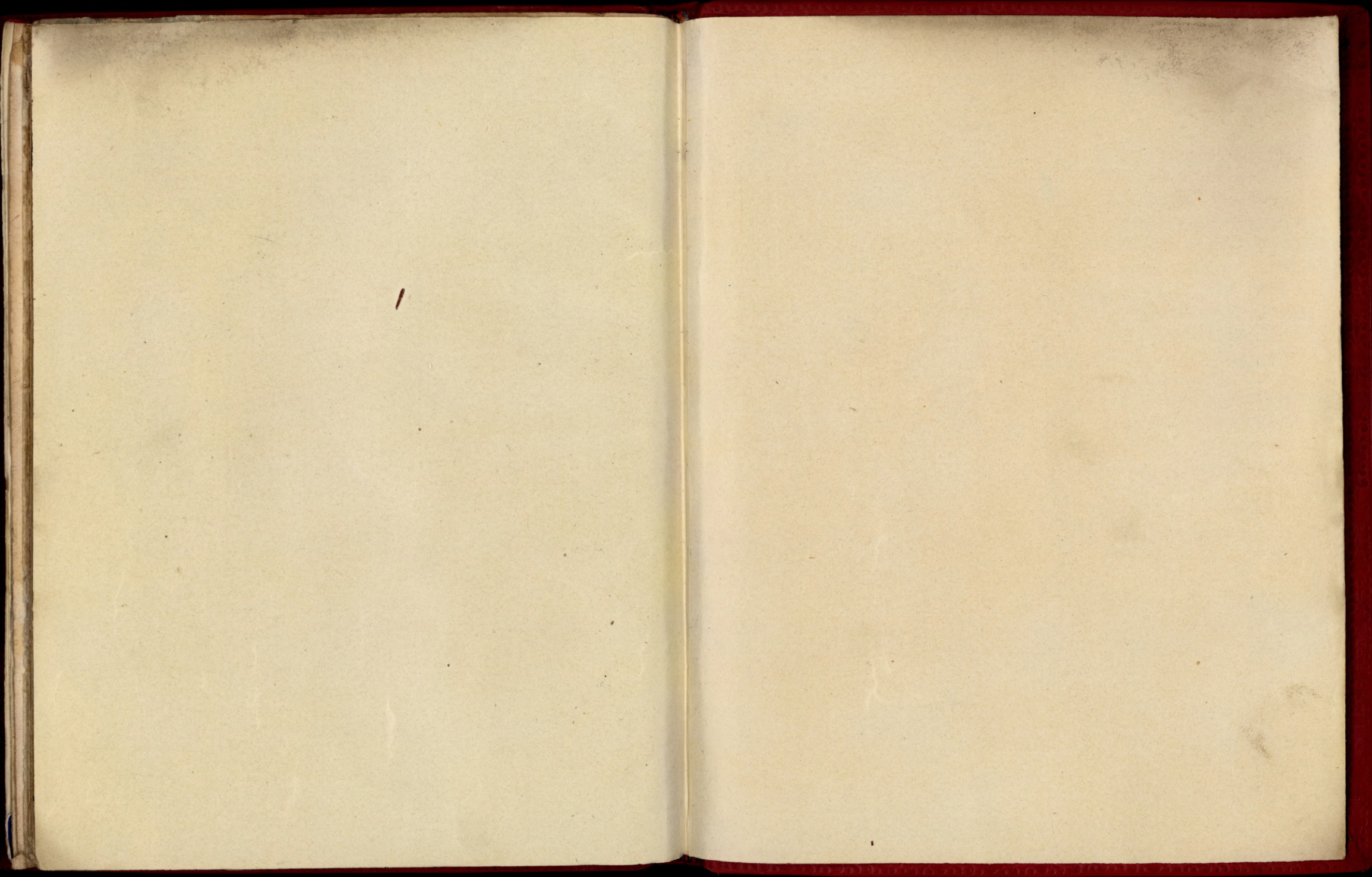
Fogyatkozások.

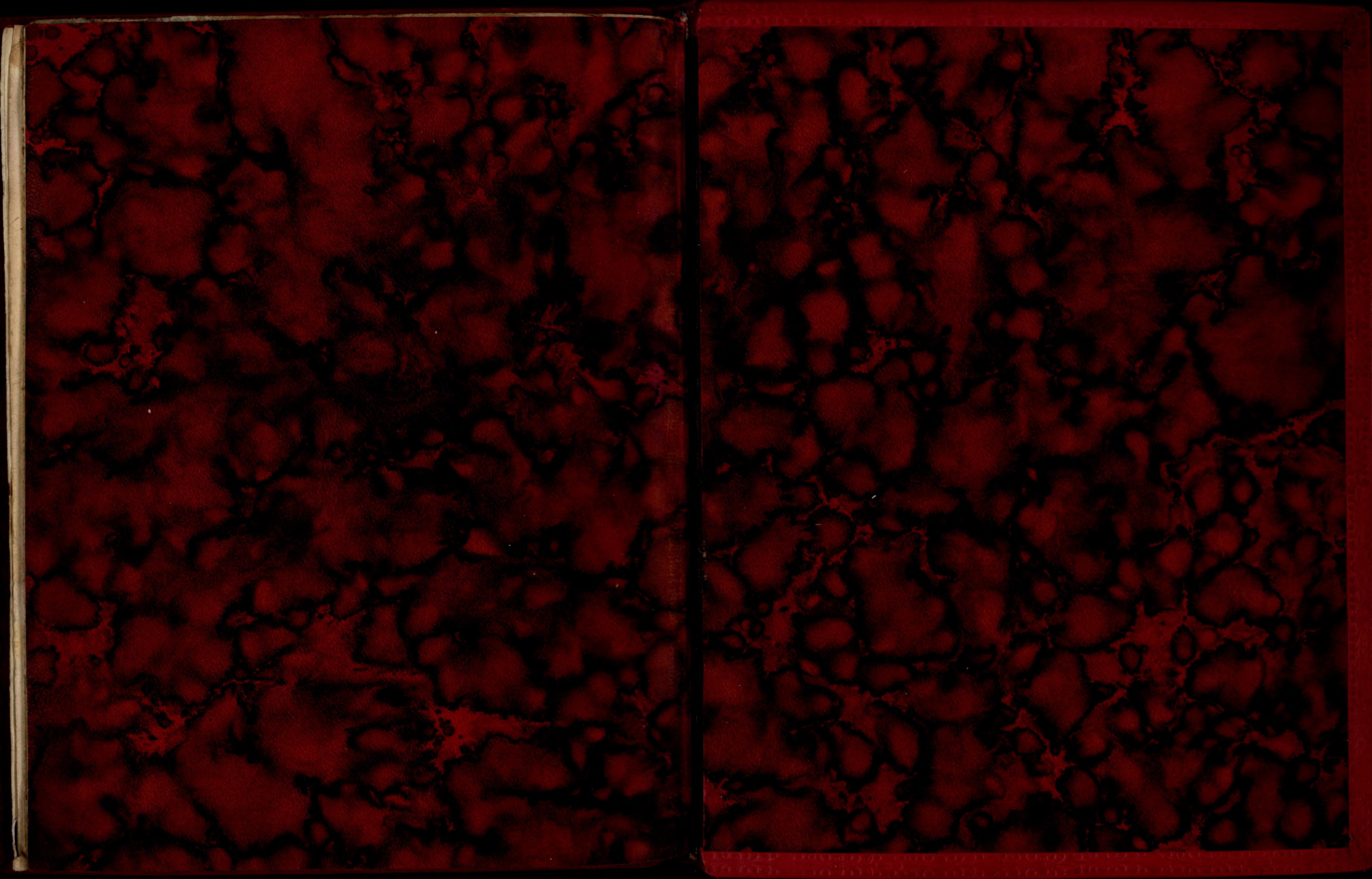
Pag. 4. lin. 25. helyessen olvasd., Jeleſſen pag. 15. lin. 26. rendet-
len olv. rendeletlen pag. 16. lin. 27. 28. lelhi olv. lelki.

O. A. M. D. G.

III. ÜGYELŐRSÉG
JULIUS
III. KIRALYSÁG
AZ JO PÁRTOR ÁLTAL
IRTA
OTROKOSI TÖRZS VERENCZ

1844. JÚLIUS 1. (1844)